

Előzetési feltételek
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve;
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitltár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői Iroda

kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
gyár Készenléti Társaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A jubileumról.

Az alkonyat egy ünneplő országra száll, a nap egy ünneplő nemzeté volt, őszinte éljenzés mindenütt, mert az emberek eszméket jubiláltak. S koszoruját senki sem nyújtotta titkolt irigységgel, szavával senki sem takart hazugságot — ez volt e nagy nap, márczius tizenötödike. Mert a zászlólengetés, az áradó beszéd nem egy fogatlan, vén jubilánsnak szólt, hanem az ifju márcziusnak, az új Magyarország deli szimbolumának, ki minden esztendőben föléled, eljön históriai palástjában magát a nemzetnek megmutatni. S e jubiláns nem öregszik, ötvenedik születésnapján is daliás és aczélimu, mint amidőn meg rázta a Karok és Rendek közül a szunyadókat. Midőn a régi kurzust legyőzte rövid birkózásban és megindította a szabad sajtót, utnak eresztette a szabad szót, vérontás nélkül meggyőzte az embereket az igazságról, foglyokat szabadított ki és ócska vasakat rugott félre, folyton azt hangoztatván: „Jogot akarunk, nem forradalmat!“ . . . A jubiláns nem öregszik, ifju és erős a születése ötvenedik fordulóján. Ünnepléséből két tanulságot meríthetünk.

Az egyik az általánosabb. Naivak és

hiszékenyek a nemzetek, naivak és hiszékenyek a korok és hiúságuk is rendíthetetlen: ha valamit szereznek, azt „sub specie aeternitatis“, az örökkévalóság jegyében születettnek nézik. A történetírásnak azonban egyéb dolga sincsen, mint jegyezgetni a pseudo örökkévalóság fordulását; enélkül hivatását vesztené a legtöbbet emlegetett Muzsa és elköltözhetné a többi száműzött Istenekhez. Minden folyik és elfolyik, a hódítás legelőbb elfolyik, a Muzsának folyton van dolga, de egyben már nem hiszékenyek és nem naivak a nemzetek és egyben hiúknak sem nevezhetők: abban, ha holtukból feltámadtak és akkor aztán örökkévalónak tartják a föl-támadást! . . . Fény és dicsőség sok fejezetében elmulott, partjainkat négy tenger többé nem mossa; Corvinus márványpalotái romba dőltek és Európa nem reszket már az Árpádok lovas nemzeteitől. Azért is, ha a jóslással állnak elébem és az mondatik, hogy ami elmult, az visszajő még, akkor jogom a szkepszis; de ha Cassandra áll elébem és annak jósol pusztulást, ami egyszer már feltámadott, akkor nem hiszek a jóslásnak és mégsem vagyok naivnak, hiszékenyeknek, hiúknak nevezhető.

Érezem, látom, törvényeimet köszönöm az ujjászületésnek . . . Hogy ez az áldást hozó kar ismét elmuljon, elkorhadjon, sirba szálljon, azt nem hiszem, azt nem hihetik a nemzetek és nem nevezhetők ezért hiúknak, naivknak, hiszékenyeknek. Az ujjászületés nem is mithosz, hanem nyert bizonyíték az örökkévalóságra.

De örömmünk-e még nekünk ez ujjászületés? Hiszünk-e benne? Tudunk-e érte igazán lelkesedni? Igenlő a felelet mind a három kérdésre, mert ez a mai ünnep második tanulsága. Elhallgatván a kórusok, begöngyölgettetvén a zászlók, márczius 15-én alkalmunk van annak a megállapítására, hogy ünnepelt az egész magyar társadalom.

Vármegyei közgyűlés.

Vármegyénk méltóságos főispánja Alsófehér vármegye tavaszi rendes közgyűlése határnapját **f. évi márczius hó 26-ra** tűzven ki, az ezen napon d. e. 1/210 órakor kezdődő közgyűlésre van szerencsem meghívni.

Tárgysorozat. 1. A vmegyei javadal-mazás és a házi pénztár által kezelt alapok 1897. évi zárszámadása. 2. Előterjesztés a vmegyei házi pénztár megvizsgálásáról. 3. Előterjesztés a tak. pénztárilag kezelt alapok miként elhelyezéséről. 4. A törvényhat.

TÁRCZA.

Emlékbeszéd.

Az ev. ref. sirkertben tartotta Szilágyi Farkas ev. ref. lelkesz.

A kegyelet ezete szólított e helyre, ünneplő közönség!

Eljövén az elmult emberek eme csüdes otthonába, hogy ne eljük át e szép napot, Magyarország állami ujjászületése félé százados évfordulójának mai szép ünnepnapját anélkül, hogy a hálás kegyelet adóját le ne rójuk ama dicsők emléke iránt, kik ama nagy időkben fegyverrel védtek minden oldalról megtamadott hazánkat; védtek ennek szentesített alkotmányát; védtek a népszabadságot, jogegyenlőséget. Kik küzdöttek nemzetünk életeert, nemzeti hagyományaink tiszteletben tartásáért, s kik közül többeknek porai városunk temető-kertjében alusszák a sir almát.

Ünneplő közönség! A nemzeti és állami ébredés szép és dicsőséges napjait követték a véres harcok napjai.

A megszerzett népszabadság, jogegyenlőség ellen fegyvert ragadtak Magyarországon a bűnös vezetők által végzetes politikai tévedésbe sodort polgárok milliói.

Igaza volt a dalnak is, mely ama nagy időkben magyar népünk ajkain zengett vala:

„Ezer esztendeje annak,
Hogy a magyarok itt laknak.
Most akarják kiirtani.“

Hadseregbe vala szükség, mely a szentesített alkotmányt, a megszerzett népszabadságot, jogegyenlőséget megvédelmeeze. Megvédelmeeze Magyarország állami egységét; a magyar nemzet életét, becsületét.

Ezen hadsereg a nevtelen hősök ezereiből, mintha a földből nőtt volna ki, elő is állott.

Nem maradtak kiáltó szó a pusztában nemzetünk esküjének ma ötven éve elhangzott eme szavai:

„Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer.“

Dicső bajnokok! fegyvert ragadtatok; a csatateret siettetek és csatára keltek. Csatára keltek lelketekben az igaz ügy győzelmének erős hitével, ajkaitokon a dalnak eme szavaival:

„Az Isten is segít, ki bír velünk?
Szabad népek valánk s azok legyünk.“

És harciztatok Csucsánál, Nagy-Szeben alatt, Vizaknánál, Piskinél; harciztatok Szent-Tamásnál, Szolnoknál, Tápió-Bicskénél,

Nagy-Sarlónál, Budavár alatt, Komáromnál; harciztatok mindenütt. Küzdöttek a haza minden talpalattnyi földéért, küzdöttek nehó háromszoros számú ellenével szemben.

Ilettek reátok akkor koszorus költőnknek eme szavai:

„Mind hősök ők, mind férfiak,
Mind hű és hazafi,
Vérét a hős, ha halni kell,
Nem retteg ontani.“

Küzdöttek és felmutattatok olyan hadi tényeket, melyek az ő hajdankor mithológiai hőseinek esodatetteire emlékeztetnek.

Értésére adtatok az ellenfélnek, hogy Magyarország évezredes alkotmányát egy tollvonással megsemmisíteni nem lehet; hogy aki a magyarral jog és igazság ellenére csatára száll, az legyen elkészülve erős harcizokra; az vegye tudomásul, hogy az oroszlanul csunya játékot még csak megkísérelni is nem tanácsos.

Végre is amaz északi kolosszus győzött és a dicsőséges harcizok után következett hazánkra és magyar nemzetünkre a szenvedés szomorú, sőt borzalmas időszaka.

Ti eme szomorú, eme borzalmas emlékü korszakban is derekaknak bizonyultatok. Hazafiságtokat meg nem tagadtatok, a

közti alap 1895. és 1896. évi zárszámadása. 5. Jelentés a vmegyei tisztviselői nyugdíj-alap 1897. állásáról. 6. A mérték-hitelesítő hivatal 1897. zárszámadása. 7. Előterjesztés a megyei árvai tartalék-alap által megtérítendő árvaszéki dologi kiadásokról. 8. Alispáni jelentés a vármegye 1897. évi közig. állapotáról. 9. Árvaszéki elnök jelentése a vmegye 1897. évi gyámügyi viszonyairól. 10. Belügyminiszteri leirat a vármegyei tisztviselői nyugdíj-szabályzat módosítása iránt. 11. Kereskedelmi miniszteri leiratok a csombordi és mihalczfalvi megyei közti hidak vámszedési engedélye meghosszabbítása tárgyában. 12. Vallás- és közokt. miniszter ur leirata a közkönyvtárak orsz. felügyelőjének támogatása iránt. 13. Előterjesztés vmegyei székház építési tervei és költségvetésének végleges megállapodása iránt. 14. Előterjesztés a Jónás Adolf 4000 forintos adománya felhasználása tárgyában. 15. Előterjesztés a vármegyei szabályrendeletek gyűjteményes kiadása tárgyában. 16. Előterjesztés az alispáni iroda részére egy írógép beszerzése iránt. 17. A nagyenyed—abrudbányai törvényhatósági uton szükséges 2 utkaparóház teikének megszerzésére kötött adásvévesi szerződés. 18. Választások: a) egy szolgabírói állásra, b) közig. erd. biz. 2 tagra, c) a honv. miniszter által ujonnan alakított vizaknai loavató bizottság elnökére. Uj vmegyei szab. rendeletek előterjesztése. 19. Kéményseprő ipar gyakorlásáról. 20. A dögterek és gypemesterekről. 21. Az állatok védelméről. 22. Az utadónak részben természetbeni leróhatásáról. 23. Egyenes adót nem fizetők közmunkatartozásáról. 24. Hőfűtés, hegyomlás, árvíz alkalmával a közlekedés biztosítására szolgálható közterőről. 25. Az 1890. évi I. t. cikk büntető határozatai egy némelyikének hatályon kívül helyezéséről. 26. Előterjesztés a vmegyei utmesterek szolgálati viszonyairól szóló szabályrendelet módosítása iránt. 27. Előterjesztés a törvényhatósági utakon utkaparók alkalmazásáról szóló szabályrendelet módosítása iránt. 28. Előter-

jesztés az anyakönyvi dologi kiadások rendezéséről szóló 207—896. jkvi sz. közgyűlési határozat mngváltoztatása iránt. 29. Kis Bálint kérése a m.-igeni megyei amerikai szőlőtelep bekebelezett bérleti jogát megelőzőleg m.-igeni birtokára felveendő kölcsön részére az elsőbbség megadása iránt. 30. Vajda Lajos m. állatorvos felebbezése uti számlájára vonatkozó alispáni határozat ellen. 31. Gyulafehérvár város határozata a város villanyvilágítása tárgyában s az e tekintetben kötött szerződés. 32. N.-Enyed város vásárszerződésai: a) Orbán Venczellel, b) Fejérvári Károlylyal. 33. Alispáni jelentés a 256—897. jkvi határozat folytán Vizakna város cselekvő hátralékairól. 34. Előterjesztés a megürült felenyedi körjegyzőségéből 2 körjegyzőség alakítása iránt. 35. M.-Igeni községnek: a) szabályrendelete az utcai világításról, b) elköltött regále-kárt. tőkéjének helyreépítését megtagadó határozata. 36. Verespatak községnek: a) szabályrendelete községi orvosi állás szervezése tárgyában, b) Arnaud Györggyel kötött adásvévesi szerződése. 37. Csufud és Viza községek pótszabályrendeletei községi szülésznői állás szervezéséről. 38. Csekelaka, Czintos és Batizháza községek határozatai egy körjegyzői irnoki állás szervezése iránt. 39. Krakkó, Tibor, Királypatak község határozatai egy körjegyzői irnoki állás szervezése iránt. 40. Szentbenedek község pótszabályrendelete egy kisbíró és 4 esküdt alkalmazása iránt. 41. M.-Forró község kérése még 2 esküdti állás engedélyezése iránt. 42. Az ispánlakai körjegyzői kör községeinek határozata a körjegyzői iroda építési terve és költségvetése elfogadásáról. 43. Bucsum község határozata az ottan felállítandó postahivatal költségeihez hozzájárulása iránt. 44. Pókafalva és M.-Bükkös községek határozatai az áll. isk. részére 5%-os pótdadó biztosítása iránt. 45. Trimpael község határozata a megyei házi pénztárban kezelt erdőár tőkéjének az ottani gör. kel. egyháznak adományozása tárgyában. 46. Trimpael és Valeadosuluj községek határozata állam-

adóssági kötvényeik felhasználásából. 47. Medvés község határozata az ev. ref. egyház részére jövedelméből 55 frt 52 kr adományozása iránt. 48. M.-Herepe község határozata törzstőkéjéből 160 frt elkölthetése iránt. 49. A buzdi körjegyzőség községeinek határozatai szolgabírói iroda felszereléséhez hozzájárulásról. Felebbezések. 50. Patitia Rubin Gyulafehérvár városának az ottani lövész-egylet részére 1400 frt kölcsönmegszavazó határozata ellen. 51. Fodor Miklós N.-Enyed város malmainak bérbeadását illetőleg. 52. Popa Juon és társai a felsőmarosujvári községi bírói választás ellen. 53. Bene Károly a vingárdi közs. bírói választás ellen. 54. Kolumbán János Vingárd község képviselő-testülete által 2 bizalmi férfi választása ellen. 55. Csonka Nikulae és társai a Berve község és Jónás Adolf közti csere-egyezség felbontása miatt. 56. Felhajtathatlan községi pótdadók törlése iránti határozatok Valeadosuluj, Zalathna, Borbánd, Kozslárd, Vajasd, M.-Sz.-Imre, Gáldtő községek részéről. 57. 1898. évi költségvetéseik helyesbítése tárgyában hozott határozatok Elekes, O.-Tordos, Alsó- és Felső-Gáld, Benedek, Mindszent, Borsómező, Poklos és Rakató községek részéről. 58. 1898. évre pótróvatál-kivetés iránti határozatok Zalathna, Elekes, M.-Herepe, M.-Sülye, M.-Káptalan községek részéről. 59. Községi zárszámadások. 60a. Gyámpénztári mérlegek. 60b. Községi közti előirányzatok. 61. A marosujvári járásból kiegészítésre visszaküldött volt nyomásos gazdálkodás fenntartása iránti határozatok. 62. Több községből birtokossági szervezeti szabályzatok. Törvényhatósági és egyleti átiratok: 63. Zolyom vármegye az 1848. év vívmányainak félszázados evfordulója megünneplése tárgyában. 64. Szabolcs, Heves, Gömör és Kishont, Hajdu vármegyék a szocializmus terjedésének meggátlása tárgyában. 65. Zemplén megye a hadapród-iskolákban fennálló tandíj-kedvezményeknek a vmegyei alkalmazottak fiaira is kiterjesztése iránt. 66. Az „Athenaeum“ irodalmi társulat a magyar-

rabláncokba vert haza, a temérdek sebből vérező magyar nemzet jobb jövője felőli reményt fel nem adták; azt a serdülő nemzedék lelkébe átplántálták, ott hiven ápolták.

Hosszas szenvedés után elkövetkezett a várva-várt jobb jövő, megjött az ébredés kora.

Ekkor ti ujjal a küzdők sorába léptek, most már nem fegyverrel, hanem tőrrel és a polgári foglalkozás eszközeivel kezettekben.

Segítettetek Magyarország területén az iszonyu polgárháboru által okozott romokait eltakarítani. Segítettetek azok helyén építeni. Építeni hajlékokat az elpusztult helyeire; építeni közművelődési és emberbaráti új intézményeket.

Aztán rendre . . . rendre . . . néha gyors egymásutánban ide hagyttátok a küzdőtér. Benépesítettetek Magyarország temető kertjeit. Széthulló csontjaitok porával megkövítettetek hazánk földjét.

Ünnepölj közönség! Városunk temetőiben azok közül, kik ama nagy időkben mint tiszték szolgáltak a magyar hadseregben, a következőknek porai pihennek:

1. Inczédi László honvéd ezredes, a 14. zászlóalj parancsnoka, 1868-tól 1882-ig az enyedi orsz. fegyintézet igazgatója. Szakképzett, rettenthetetlen katona, kötelességérezo

tisztviselő, szeretetre méltó, lovagias uri ember.

1882. márczius 3-án hunyt el, 71 éves korában.

2. Pap Vilmos honvéd-ezredes, hites ügyvéd. Testi szervezetét a börtön szenvedései, melyekben a rémuralom emberei őt részesítették, tönkre tették. Élete végső éveiben mint gyakorló ügyvéd kereste kenyerét. Bátor katona, szilárd jellemű, törhetetlen akaraterejű férfi.

Nagy-Enyeden hunyt el 1866. jan. 2-án, 49 éves korában.

3. Gyarmathy Sámuel nemzetőr őrnagy. 1848- és 1861-ben Alsófehér vármegye főjegyzője, azután enyedi jog-tanár, később kir. főügyész, még később kuriai bíró. Ritka éles elme, bámulatos munkaerő. Mint nyug. kuriai bíró halt el 1890. jan. 12-én, 68 éves korában.

4. Zeyk Miklós, az enyedi diákokból alakult vadász-csapat szervezője s annak parancsnoka, századosi rangban. 1838-tól 1854-ig a Bethlen-főiskola jeles természetrajzi tanára. Kiváló szakképzettségű tanár, nagy műveltségű, széles látókörű férfi, lánglelkű hazafi. 1854. április 6-án hunyt el, 43 éves korában. Porai amott pihennek, az enyedi professzorok temetőjében.

5. Virágháti Farkas honvéd-főhadnagy, 1861-től 1867-ig Enyed város főjegyzője.

Élénk kedélyű, eleven tollu, megnyerő modoru uri ember. 1867. november 6-án hunyt el, 48 éves korában.

6. Kis Albert főhadnagy a 11-ik h.-zászlóaljban. A honvédség újjászervezése alkalmával ismét honvéddé lett. Nyílt szívű, művelt ember. Mint nyug. h.-őrnagy halt el 1893. április 22-én, 69 éves korában. Porai a róm. kath. temetőben pihennek.

7. Hank József százados az alsófehérvármegyei nemzetőr-csapatban. Kora ifjuságtól késő vénségéig szülő városát, Nagy-Enyedet, szolgálta mint tanácsos, az ötvenes években mint főbíró. Munkás, önérzetes tisztviselő, nemes jellemű honpolgár. 1868. nov. 21-én hunyt el, 68 éves korában.

8. Áts Jenő főhadnagy a 73-ik honvéd-zászlóaljban. Évek során szolgálta a B.-főiskolát mint erdősz. Tipikus magyar ember. 1880. nov. 11-én hunyt el, 58 éves korában.

9. Horváth István vadász-ezredbeli hadnagy. Szolgált Nagy-Enyed város közigyeit mint tanácsos, mint főjegyző s végül mint a város törvényszékének elnöke. Alapos képzettségű jogász, pontos tisztviselő. 1871. jan. 2-án hunyt el, 59 éves korában. Porai a róm. kath. temetőben pihennek.

10. Horváth Károly h.-hadnagy. A szabadságharcz leverése után csendes elvonultságban élt előbb Asszonynépén, később Nagy-Enyeden. Nyugodt kedélyű, tiszta jel-

német történetű műnek a törvényhatóság által megszerzése iránt. 67. Az E. K. E. egyesület egy Erdélyről készített monografia kiadási költségeihez járulása iránt. 68. Az orsz. nemzeti szövetség egy országos pantheon tárgyában. 69a. Az orsz. kolozsvári siketnéma-intézet felügyelő bizottsága, 69b. a kézi munkár nevelő orsz. egyesület, 69c. a „Menza-Akadémika“ egyesület alapjaik segélyezése végett. 70. Orvosi és szülész női oklevelek kihirdetése. Azon ügyek és indítványok, melyek időközben beérkeznek és sürgős voltuknál fogva az állandó választmány által előkészítetnek. Nagy-Enyeden, 1898. márczius 14-én. Csató János kir. tanácsos, alispán.

Márczius 15-ének megünneplése a vármegyében.

Mult számunkban megkezdett tudósításaink folytatásaké a vármegye hazafias polgárságának márczius 15-iki ünnepélyeiről szólnak következő tudósításaink:

Gyulafehérvárt

csendes előkészülettel bár, de lelkesen ünnepelték meg márcz. 15-ikét, különösen az E. M. K. E. dalegylet által rendezett esti ünnepélyvel.

A márczius 12-én közzétett falragaszok tudatták a közönséggel a szabadság megszűlése 50-ik évfordulójának közeledtét, jelezve, hogy a nagy nap estején mily műsorral rendezi az E. M. K. E. dalegylet az ünnepélyt; 13-án délelőtt a helybeli ev. ref. templomban szép számú közönség előtt tartott háladási istentisztelet, mely alkalommal dr. Elekes Viktor esperes-lelkész mondott hazafias imát a magyar szabadság és a haza jölétéért.

14-en a delutáni órákban a rendező bizottság aláírásával hazafias felhívást osztogattak szét, hogy a város kivilágittassék s a lakosság az alkalomhoz méltóan ünnepeljen 15-én, fellobogóva a házakat; azonban — az előző időkből következtetve — a felhívás késői közzététele miatt

csak kevés ház volt 14-én este kivilágítva épp oly kevés 15-én reggel fellobogóva; elüljárt azonban a hazafias tüntetésben a városháza 2 díszes lobogójával már korán reggel, a hová a róm. kath. főgimnázium ifjusága délelőtt felvonulva, a Kossuthnótát s több hazafias dalt énekelt el; majd delután 6 órakor a tűzoltó-zenekar vonult ugyancsak a városház elé a főtérre s több darab eljátszása után az utcákat zeneszóval bejárta.

Este 1/28 órakor a Hungaria szálloda disztermében az Emke-dalegylet a következő műsorral ünnepelt zsűfoltóságig nagyszámú közönség jelenlétében:

1. Kölcsey F. Hymnusát énekelték az E. M. K. E. dalegylet. 2. Megnyitó beszéd, tartotta Erőss József főgimnáziumi tanár. 3. „Talpra magyar“, szavalta Péterfi István kir. adótiszt. 4. „Magyarok imája“, harmonium-kísérettel előadta a dalegylet. 5. Zenedarab, előadta a főgimn. zenekar. 6. Alkalmi felolvasás, tartotta Csiky M. főgimn. tanár. 7. „A szabadság félszázados ünnepén“, szavalta Macskásy József r. kath. tanító. 8. „Kossuth-induló“, zenekísérettel énekelték a dalegylet.

Az egész műsor szépen, dícséretre méltóan sikerült, úgy az előadások korrektsége, mint különösen a tárgyak válogatottsága s az alkalmi eredeti részek gondos, tudományos és hazafias feldolgozása tekintetében.

A lelkesedés a gyulafehérvári közönségben — úgy látszik — benne él, hogy előkészítés nélkül a kellő időpontban vehemensen s elragadóan megnyilatkozik, kitör; ez jellemzi az előadás végén mutatkozott hajtást.

Előadás után közvacsora volt a Hungaria éttermében, ahol egymást érték a hazafias felköszöntők.

Balázsfalván.

szabadságharcunk félszázados évfordulója az E. M. K. E. balázsfalvi iskoláját sem hagyta benyomás nélkül, s hogy kegyeletét lerója e magasztos nap iránt, a követ-

kező tárgysorozatu igen sikerült ünnepélyt rendezte márczius 15-én délelőtt:

1. Hymnus, énekelték a fiúk kara. 2. Nemzeti dal, írta Petőfi S., szavalta a tanító. 3. Alkalmi felolvasás, tartotta a tanító. 4. Szózat, írta Vörösmarty M., szavalta Rónai Lehel IV. e. o. 5. A haza, írta Pósa L., szavalta Sárf Miksa IV. e. o. 6. Árpád apánk, énekelték a fiúk kara. 7. Nemzeti zászló, szavalta Albert Ödön III. e. o. 8. Magyar polgár, szavalta Ágoston Géza III. e. o. 9. Kedves hon, szavalta Strohmajer Lajos II. e. o. 10. Szeresd a hazát, felolvasás, tartotta Elekes Antal V. e. o. 11. Szózat, énekelték a leányok kara. 12. Hajdankor, szavalta Szilágyi Erzsébet VI. e. o. 13. Szent fogadás, szavalta Biró Jolán IV. e. o. 14. Kossuth-nóta, énekelték a vegyes kar.

Az ünnepelő közönség a szabadság, testvériség és egyenlőség szent érzelmeitől eltelve távozott.

Vizaknán

hazafias lelkesültséggel ünnepelte meg a város közönsége márczius 15-ikét. Reggel 9 órakor istentisztelet volt a róm. hath. templomban, melyet Bak Endre plébanos ismert történet-búvárunk czelebrált. 10 órakor nemzeti színű lobogók alatt a városhazafias polgársága a főtérre sereglett. Borbáth Pál ev. ref. lelkész pedig a gyógszertár erkélyéről szólott a közönséghez, gyönyörű beszédben, ekesen szólóan ecsetelven a szabadelvű haladást a 30-as évektől kezdődőleg 1848-ig. Szócs Sándor 48-as honvéd, a város volt országgyűlési képviselője, a 12 pontot olvasta fel és magyarázta azokat. Utána Orth ref. lelkész a szabadság eszméjéről értekezett igen szépen, Takács István iskolai igazgató pedig saját szerzeményű ügyes alkalmi költeményét szavalta el. Az egyes szakok között a vizaknai ref. dalárda énekelt alkalmi dalokat.

Délután volt az iskolai ünnepély, melyet Takács István igazgató nyitott meg. Gyönyörűség volt nézni a sok apróságot, amint az iskola ndvarán szépen sorakoztak, részt

lemű férfi. Nagy-Enyeden hunyt el 1881. jan. 8-án, 75 éves korában.

11. Ludvig János hadnagy a tüzéség-nél. Szolgálatát, mint bányász-oklevéllel bíró ifju, a kincstári sóhivatalnál kezdte M.-Ujvárt. Az ötvenes évek vége felé Nagy-Enyedre költözött s lett Nagy-Enyed város főjegyzője. Volt vármegyei főszolgabíró, főszámvevő. Szakképzett, pontos tisztviselő, nyugodt kedélyű, művelt uri ember. Mint vármegyei nyug. főszámvevő hunyt el 1894. október 4-én, 72 éves korában.

12. Nagy Sámuel hadnagy a 75-ik honvéd-zászlóaljban. A ritka fizikai erővel bíró férfi a magyar hadsereg egyik legbátrabb katonája volt. Hosszasan szolgált N.-Enyed várost mint tanácsos. Nyílt jellemű, művelt uri ember. 1877. aug. 19-én halt el, 59 éves korában.

13. O. Veres Mózes hadnagy az alsófehérvármegyei nemzetőr-csapatban. Évtizedek során szolgált szülő városát mint városgazda, később mint községi bíró. Magyar ember volt minden időben, lelkiismeretes tisztviselő. 1893. május 29-én halt el, 78 éves korában.

14. Vida Bálint főhadnagy az alsófehérvármegyei nemzetőr-csapatban. 1848. nov. 8-án nem követte bajtársait, tűzhelye mellett maradt. A város pusztulása alkalmával az oláh lázadók megölték keresett kinzások

között. Porai a vár melletti közös nagy sirban alusszák az örök almot.

15. Hajdu József hadnagy az alsófehérvármegyei nemzetőr-csapatban. Nov. 8-án ő is honn maradt. Nagy-Enyed pusztulása alkalmával csak ritka leleményességének köszönhetette, hogy élete a pórlázadás áldozatává nem lett. Önérzetes iparos polgár. 1860. május 2-án hunyt el, 48 éves korában. Porai a róm. katolikus temetőben pihennek.

16. Özv. Némethi Jánosné, később Szentmiklósi Béláné szül. Török Borbára. Bem tábornok egyik legügyesebb hadi kénje vala, Fekete Asszony név alatt. Művelt lelkű uri nő. 1872. május 7-én halt el, 57 éves korában. Porai a róm. kath. temetőben pihennek.

17. Ungerpek János, 1848-ban hadnagy az alsófehérvármegyei nemzetőr-csapatban, 1849-ben a 32-ik honvéd-zászlóalj táborigazgatója. Évtizedek során volt Nagy-Enyed város és a B.-főiskola alorvosa. A fegyverletétel után a legelső közé tartozott, kik Nagy-Enyed romjai közé visszatértek. Szakképzett, keresett orvos, művelt uri ember. 1865. május 14-én hunyt el, 55 éves korában. Porai a róm. katolikus temetőben pihennek.

És eme díszes sarkó által jelzett sirhalom alatt pihen F. Sándor Elek, 1833—1848-ig

tekintélyes ügyvéd, a zöld asztalok mellett a vármegyei szabadelvű párt egyik rokonszenves szónoka. Sándor E. 1848. tavaszán tevékeny részt vett az enyedi nemzetőr-csapatok szervezésében s annak egyik századosa lett. Inczédi Sámuelnek a Bánátba történt távozása után ezen nemzetőr-csapat parancsnoki tisztét ő vette át. Október közepén a parancsnoki tisztet a Bánátról visszatért Inczédi S. kezébe tette le s ő polgártársaitól nyert megbízás folytán az Agyagfalváról a vármegyei magyarságának védelmére megindult székely-tábor élébe ment, hogy annak jövetelet siettesse. Szülővárosa pusztulásának hírére Tordára sietett s a Perczi által vezetett mentő csapatjal jan. 16-án megfordult Nagy-Enyed romjai között s ott részt vett a mentés szomorú munkájában. Enyed pusztulása után az alsófehérvármegyei vadász-csapatot szervezte, annak parancsnoka lett s az is maradt századosi rangban a fegyverletételig. A fegyvert csapatjával együtt Zsibónál letette le. A rémuralom idejében N.-Bánya környékén rejtőzködött. Az ötvenes éveket Nagy-Bányán élte át Sipos álnév alatt. 1861-ben visszatért szülővárosába, melynek polgárai azon évi június 3-án rendkívüli lelkesedéssel a város főhadnaggyává választották. Egy évvel később a nagyenyedi ref. hitközség főgondnoki tiszte is reá lett ruházva. 1863-ban meg-

kívánván venni maguk is az ünnepélyekben. Az iskolai ünnepély rendezésében dicséret illeti Bölcskövi Örsze és Makka Kornélia tanítónőket; különösen kiemelendő utóbbinak a gyermekekhez intézett beszéde, melyben tanítja őket, mikép viselkedjenek, hogy a hazának érdemes honleányai legyenek; szavalt Herpei Károlynak kis fia; a tanulók éneke zárta be az ünnepélyt.

Este nyolcz órakor fényes bankett volt Reithoffer vendéglőjében, melyen megjelentek a város polgárai családjaikkal, a tanítói kar és a város összes értelmisége. A társas vacsora és az esti ünnepély kiváló rendezője Timár Károly 48-as tüzér-főhadnagy, földbirtokos volt. A tósztok sorát Timár Károly nyitotta meg, Ő Felségére a királyra és a királynéra, a haza édes anyjára emelvén poharát. Borbáth Pál ev. ref. lelkész a hazát, Orth ev. ref. lelkész a 48-as honvédeket, Bakk Endre róm. kath. plébános a kormányt, Ambrus Károly pedig a törvényhozást éltették. A társas vacsora a késő éjjeli órákig tartott és az ünnepelő közönség jó kedvvel, lelkesültséggel ünnepelte a szabadságnak 50-ik évfordulóját.

A 48-as honvédek közül részt vettek Vizakna város hazafias ünnepélyén Timár Károly, Dézsi Boldizsár, Szócs Sándor, Koppándi Péter, Székely János és Péter Mózes. A nagy idők ezen tiszteletre méltó alakjai a város nemzetiszínű lobogója alatt, melyet Koppándi Péter vitt, jelennek meg az ünnepélyeken, és mindenütt külön, tiszteletökre fenntartott üléseken foglaltak helyet, körülvéve az őket tisztelő és szerető polgártársaiktól. A város az ünnepély alkalmából lobogó-diszt öltött.

Egy amerikai levélből.

Alispánunk egy amerikai barátjától, kitől már több mint 400 amerikai madarat kapott és ki többször keresi fel az amerikai déli államokat, Floridából, Punta-Kordából, egy, az ottani viszonyokat és jelenlegi poli-

jelent Nagy-Szebenben mint országgyűlési képviselő szülővárosa részéről. Főhadnagyi, illetőleg polgármesteri és főgondnoki állásában megmaradt haláláig.

Odaadó munkássága következtében Nagy-Enyed város, valamint a ref. hitközség ügyei gyorsan fellendültek. Szülővárosa és szeretett egyházközsége jelenlegi fejlettségének alapjai az újabb időkben az ő bölcsessége, munkássága s nemes áldozatkészsége által lettek megvetve. Fiatal korától késő vénségéig Alsófehér vármegyének és szülő városának egyik kiválóan becsült férfia vala.

Széles látkör, éles megfigyelő elme, nemes szív, mélyeséges honszeretet és vallásos kedély valának jellemző tulajdonai.

1882. aug. 7-én hunyt el, 75 éves korában. Porai fölé az áldozni tudó kegyelet eme díszes sírkövet emelte.

A ti emléketek is, kik mint altisztek vagy közharcosok küzdöttétek végig a szabadságharcot, s poraitok temető kertjeinkben pihennek, legyen áldott!

Dicsőült bajnokok, pihenjétek csendesesen!

„Csatátok nem volt pártesata,
Csatátok a védelmezett népjog csatája volt.“

Mig nemes szívetek dobogott, mig agyatok gondolkozni tudott, mig karjaitokat bírtátok, hű munkásai voltatok a hazának.

tikai nézeteket érdekesen illusztráló levelet vett, melyből, felkérésünk folytán, az alispánur beleegyezését adta az alábbi kivonatok közlésére.

A „kubai kérdés“ most épp aktuális; olvasóink a napilapokból kellően tájékozva erről. Az amerikaiak gondolkozására vet érdekes világot az említett levélnek következő passzusa:

„A napokban egy néhány szomszédos szigeteket fogunk meglátogatni, ha ugyan ebben a spanyolok nem fognak megátolni. Ha e perfidek megtámadnának, az ördögöt fogják nyakukra idézni, mert minden amerikai ég a türelmetlenségtől velők szembe szállni, sőt még a vad indiánok is ajánlkoztak, hogy az első csata-zajra velünk sikra szállnak a spanyolok ellen.

A spanyolok folyton azzal gyanúsítottak minket, hogy a kubaiaknak kis hajóinkkal segítségökre voltunk, holott a mi nemzetünk milliókat költött csak arra, hogy saját hosszu partjait megőrizze, és csak kevés ily hajó bujhatott a kordonon át, és ennek dacára a spanyolok még arra is tehetetlenek voltak, hogy e pár átsiklott kis hajót a kis Kubától távol tartsák.“

A higgadt, komoly szaktudósok ezen nyilatkozata mutatja, mily éles az ellentét az amerikaiak és spanyolok között, mily nagy a gyűlölet ellenök. Kuba birtoklása aligha nem véres háborúra fog alkalmul szolgálni.

A floridai viszonyokra nézve érdekesek a tudósok következő észrevételei:

„Ide érkezésünk első idejében nem igen éreztük magunkat valami jól. Igen nagy meleg volt, 80 fok Fahrenheit (február közepén), cziszternákba felfogott és jéggel hűtött esővíz ivása pedig nem igen tett jót. Már is valamivel feljebb éjszak felé akartunk a vidéken behatolni, mikor a bennszülöttek arról biztosítottak, hogy az összes utasok itten pár napig gyengélkedni szoktak, míg a vizet megszokják, és tényleg bebizonyult ez nálunk is. A vidék különben, úgy látszik, egészséges, mivel nincsenek mo-

Végso óráitokban méltán szólhattatok a koszorús költővel ekkép:

„Szent hazánk!
Megfizztük mind, mivel csak tartozánk.“

A haza, melynek szabadságáért harcoltatok, most már szabad. A nemzet, melynek életéért és becsületéért ama nagy időkben a csaták véseiben forogtatok, él, és a múlt nemzetek elfogulatlan ítélete szerint dicső.

Ez a kis város, melyet ti irtóztató balsorsában egykor megsíratotok; melyet romjaiból kiemelni segítettetek s melynek temetőkertjében örök álmotokat alusszátok, „annyi balszerencse közt és oly sok viszály után“ él és fejlődik.

A munkának terhét, melyet ti fáradtan lettetek, lelkes küzdők, munkára alkalmas férfiak vették át, kik nyomaitokon járnak, dicsőült szellemetek szerint cselekszenek.

Aggodalom tehát nyugalmatokat ne háborgassa.

Emléketeket őrizni és tiszteletben fogja tartani az egymás nyomába lépő nemzedék.

Pihenjétek csendesesen!

A sírhalmaitokon fakadó fűszálakat, nyiló és hervadó virágokat lengesse a kegyelet enyhe fuvalma!

csarai. Az itt lakó oktondiak elvül tüzték ki, hogy csak vizet isznak, és ha az ember egy pohár sört vagy egy adag rossz bort óhajt inni, egy szolgát vagy négert kell felbérelnie jó pénzért, hogy azt — mintha maga-magának kellene — az ember részére beszerezze. Ily uton azonban beszerezhet az ember bármennyi szeszest italt, és kiviheti, hogy bárki magának — titokban — vörös orrot szerezzen. És ezt nevezik az amerikaiak: vallásosnak lenni.

Barmily kevéssé is óhajtom a szeszest italt, de ha tehetném is, undorodom tőle, hogy ily uton jussak hozzá és titokban élvezzem azt, mint ezt az itteni félbolond nép teszi.“

E levélben továbbá így folytatja:

„Eddig, édes barátom, csak kétszer voltam vadászni. Első alkalommal egy itten nagy ritkaságnak tartott fehér pelikánt lőttem, fiam pedig egyet megsebzett, melyet szerencsés voltam két nap mulva megtalálni; később lőtt fiam még egy barna pelikánt, melyent régebb néked már küldtem. Azonkívül láttuk még itt az itteni közönséges gémeket, olyanokat, amilyeneket már tőlem kaptál.“

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekös előfizetéseik gyors beiktatására.**

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Demény Mózes marosújvári állami elemi iskolai tanítót az asszonynépi állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

— **A Bethlen-főtanoda pályázatai.** A Bethlen-kollégium főgimnáziumánál megüresedett latin-görög tanszéknek a f. évi egyházkerületi közgyűlésen leendő betöltése céljából a pályázati hirdetések már közzétettek ápril 30-iki határidővel. Remélhetőleg ez alkalommal is a legjobb erők fogják pályázataikat benyújtani, mivel a kollégium Elöljárósága által megállapított s az eddigienél jóval méltányosabb fizetési rendszer s az a dicséretre méltó liberáliszmus, hogy a más helyen töltött rendes tanári évekből 10 év korpótlék szempontjából beszámíttatik: könnyen érthetővé teszik az enyedi tanszékek keresett voltát. A napokban még egy másik pályázat is fog megjelenni. Ugyanis még a múlt egyházkerületi közgyűlés rendszerezte a gimn. vallásnári tanszékét a többi rendes tanárok javadalmazásával egyenlő ellátás biztosítása mellett. Azonban ez alkalommal csak helyettes tanár fog alkalmaztatni; de remélhető, hogy rövid idő alatt rendes tanár fogja e felette fontos tanszék kötelezettségét ellátni.

— **Eljegyzés.** Ifjabb Poloni Domokos fiatal iparos a napokban jegyezte el Vass Erzsébet kisasszonyt, Vass Márton polgártársunk szép leányát, Nagy-Enyeden.

— **Védköteleseink figyelmébe.** Nagy-Enyed város katonai-ügyosztálya ismételten felhívja az ez évben sorozásra állítandó ifjakat, hogy e hó 28-án a vármegyeház nagytermében megfelelő tiszta ruházatban jelenjenek meg a sorozó bizottság előtt annál is inkább, mert az elkésztettek, vagy igazolatlanul elmaradtak szigoruan fognak büntettetni.

— **Népszerű gazdasági előadás Vingárdon.** Alsófehér vármegye gazdasági egyesülete X. népszerű gazdasági előadását e hó 20-án tartja Vingárdon. Előadók lesznek: Dezső Miklós sz. felügyelő és Zöld József uradalmi gazdatiszt, előbbi

a filoxera elleni védekezésről, utóbbi pedig a tagosítás rövid ismertetéséről és a szarvasmarhatartásról, az apa-állatokra való különös tekintettel.

— **Köszönet-nyilvánítás.** Sebestyén Ferenczné körösfői ev. ref. papné Boros-Benedeken atyja névnapja alkalmából összegyűlt jó barátok felajánlása folytán 8 frtot gyűjtött a „Gáspár-alap“-ra. Ugy a buzgó gyűjtőnek, mint a nemes szívű adakozóknak hálás köszönetét fejezi ki a „Gáspár-alap“ kezelő bizottsága.

— **Filoxera-zárlat.** Alsófehér vármegye Fugad, Sárd és Szász-Csanád községek szőlőiben a filoxera jelenléte megállapítottván, a nevezett községek határa a földmivélségi miniszter folyó évi 6410. számú rendeletével zár alá helyeztetett.

— **A gyors elfogatás érdekében.** A fővárosi rendőrségnél állandó panasz tárgya volt, hogy a vidéki hatóságok a fővárosban tartózkodó gonosztevők letartóztatása iránt oly hiányos megkereséseket küldöttek, hogy a letartóztatás vagy egyáltalán lehetetlen volt, vagy pedig nagyon nehezen ment. A belügyminiszter most a gyors letartóztatás érdekében a következő rendeletet bocsátotta ki a törvényhatóságokhoz: „A Budapest fő- és székvárosi m. kir. államrendőrség főkapitányának felterjesztése szerint a vidéki hatóságok a Budapestben tartózkodó egyének letartóztatása iránti távirati, vagy egyéb sürgősnek jelzett megkeresésekben gyakran mellőzik annak megjelölését, hogy mily ügyben (bűnügyi, vagy közigazgatási, katonai ügyben), illetve mily czímen kívánatik a letartóztatás. Ezen eljárás nehezíti a gyors elintézését, a szükségessé vált tudakozó s felvilágosító táviratváltások által pedig az államkincstár indokolatlan megterhelésére vezet. Ez okból, de első sorban azon indokból is, mivel a közigazgatási s bűnügyi letartóztatásoknak más és más feltételei vannak s az ily általánosságban tartott megkeresések nem ritkán a személyes szabadságok nélküli korlátozását vonják maguk után, mert elő fordul az is, hogy a polgári természetű ügyekben kérnek letartóztatást, felhívom a törvényhatóságot, miszerint e hatóságok alatt álló szolgabiroságokat és rendőrkapitányságokat utasítsa, hogy a fő- és székvárosi m. kir. államrendőrséghez intézett megkereséseikben a letartóztatás okát mindenkor szabatosan jelöljék meg.“

— **Furcsa gyülekezés.** A nápolyi Santa Maria Annunciata-templomban évenként egyszer összegyűlnek a fiatal leányok, még pedig abból a célból, hogy feleségül választassanak. A kérdéses napon harmincz fekete öltözetbe bujtatott lányka térdel a templomban az oltár elé. A közelben levő lelenczházban nevelt árvalánykák ezek, kik közül a tizennyolczadik életévet elértéknek egy évben egyszer alkalom nyújtatik ilyként, hogy valami becsületes, derék ember feleséget választhasson közülök. Mondják, hogy nem egy alkalommal itt találta meg élete boldogságát egy-egy férjü.

— **Ha Zolát felmentették volna,** minden esetre oly bizonyítványt állít ki magáról Franciaország, mely erkölcsi bátorságát mindennél fényesebben igazolja, de így — ahogy a „Képes Családi Lapok“ is felmenti, mely lap minden aktuális kérdést felölel — csak arra ad alkalmat, hogy ez a Dreyfus-ügy tengeri kígyóvá alakuljon. Foglalkozik ezzel a kérdéssel is a „Képes Családi Lapok“ című illusztrált szépirodalmi hetilap, mely szívet-léleket nemesítő olvasmányokat, sikerült illusztrációkat közöl, de a mellett nem hagyja figyelmen kívül az egész világot foglalkoztató kérdéseket sem. Előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, V., Vadász-utca 14.

— **A „Zenélő Magyarország“** zenemű-folyóirat márczius 15-dikén megjelent VI. füzetét csaknem egész terjedelmén a szabadságharcunk 50 éves megünneplésének szenteli. Az érdekes füzet ugyanis tartalmazza I. Ivánfy Ivántól „Olyan a nap, mint a hervadt rózsza“, Petőfi szövegére irt magyar dalt. II. Ivánfytól „Ugy igyál bort“ című kurucz dalt. III. Greizinger I. „Honvédekesség“ című hangulatteljes magyar ábrándot. IV. Abt F. „Emlékezés“ („Csendes az éj“) című műdalt, s végül V. Brahms János „Czigány dalok“ IV. nagy érdekű szalon-darabját. Évenként 24 hasonló gazdag tartalmu füzet, minden füzet 10—10 oldal hangjegy-tartalommal, csakis a legsikerültebb minden válfaju zenemű-ujdonságokból összeállítva, 242 oldal tartalomért 4 frt, félévre 12 füzet 120 oldal zeneműveikért 2 frt az előfizetés. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország“ kiadóhivatalában Budapesten VI., Csengery-utca 62/a, honnan megismerésre mutatvány-füzetet ingyen s bérmentve bárhova küldnek.

NAPIREND.

Vasárnap, márczius 20. Népies gazdasági felolvasás Vingárdon. Előadók: Dezső Miklós szől. felügyelő, Zöld József gazdatiszt.

Hétfő, márczius hó 22. Testgyakorló Egyesület gyakorló órája d. u. 6—7-ig.

Kérjük a városi hatóságokat és az egyetek elnökségeit, hogy a gyűlések idejét jó előre lapunkkal közölni sziveskedjenek.

Meteorologiai jelentés márczius 16-tól 19-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
16	7	62.9	-1.6	NW ₁	4●	ny	
	2	59.2	+10.1	NW ₃	7	—	+11.3 -1.6
	9	60.0	+4.0	NW ₁	10	—	
17	7	57.8	+2.3	NW ₂	9	—	
	2	56.7	+6.9	N ₁	10●	1.0	+7.4 -0.1
	9	58.2	+2.8	NW ₁	10	—	
18	7	61.0	+1.2	W ₁	10	—	
	2	60.0	+9.3	SW ₁	10	—	+9.5 +1.2
	9	61.6	+3.2	—	4	—	
19	7	59.7	+6.0	S ₂	9		
	2						
	9						

Kilátás: Boros, enyhe és esőre hajló.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég ▲ = dara.

Irodalom.

Petőfi halála.

Irta: **Apostol Alajos.** Pest, 1859.*

... Éppen nyugodni szállt a tünde nap,
Midőn csatát vesztett a sereg.
Azért is volt tán oly halovány:
Mert szíve fájt s hős lelke vérezett!

* E költeményt néhai Apostol Alajos verespataki róm. kath. plébános, a bányavidék egykori népszerű és kegyelt lelkipásztora írta; hagyatékából Magyar Fejlesztő Társulat tanító ur bocsátotta rendelkezésünkre és az ő szivesége folytán közölhetjük.

Az éj rideg volt és csillagtalan,
Vad szélvész morgott őrült hangokat.
Rengett a táj, s a büszke cser ledült.
Melyen szilaj lovával vágatott.

Az ég gyászos ruhába öltözött,
Dörgés között osztá villámain,
S a villám: ez az ég tüzes keze
Kettétöré a sziklák ormait.

Még a föld is — ez a részvétlen
Hideg föld is — zokogva könnyezett.
A folyók: mindmegannyi könnyei,
Elhagyták széles, tágas medrüket.

De im az égből szállt egy intelem,
S elhalt a szó a vihar ajakán.
Miljom szemével nagy kíváncsian
Bámult az éjféli zordon trónusán.

Fényes sugár jött halkán, csöndesen;
Reszkette állt a megholtak között.
Zaj, morgás, szélvész mind elhallgatott,
Tompá neszszel csak a patak nyögött.

S a csend után fényes sugár vevé
Körött a vértől ázott hantokat
És a halmokra, a holtak közé,
Három angyal szállt, három szép alak.

Ott szunnyadt ő is, a dalnok király,
Dermedt kezében tartván fegyverét,
Egy síró szellő ajka csókola
Megtört keblének vérvő sebet.

Az angyaloknak nagy volt bánata,
Sírt a bűt még nem látott érzélem:
Ébredj, a földnek legszebb kincse te,
Tündöklő csillag, dalnok-fejedelem!

S az angyalok varázs-igéjére
Mély sohajtás közt fölnyitá szemét,
Miként a haldokló kis fülemile,
Szabad társának hallván énekét.

Ugy, ugy — mondák az égi szellemek. —
Kelj fel, ne felej, sietve jer velünk,
Nézd, ott, a fényes csillagok felett
Egy szebb hazával áld meg Istenünk!

Ott, ott, — és gyöngéden megcsókolák —
Ott behegesztjük megtört csontjaid;
Koszoru fogja ékesíteni
Most szétzilált, véres hajszálaid.

A hős dalnok lihegve néze szét.
Fájdalma nagy volt mondhatatlanul:
„Széled édes nóm, angyal gyermekim,
Tán ti jövetelek hozzám vigaszul?“

„Széled nőd nincs itt, nincs itt gyermekeid.
Halálot, ah, ne bántsa álmutat,
Hadd zugja ki magát a fergeteg,
Mig e sirhanton szép virág fakad.

Mi állunk itten, lelked társai,
Kedves testvéreid; nem ismerse-e ránk?...“
A dalnok nézett, nézett hosszasan,
S mosoly lebbent el kéklő ajakán.

Legott öröm közt ráborulának,
Meg-megsimitják göndör szöghaját,
S picziny kezükkel égre intve fel,
Egy szebb hazába jóni biztaták.

De ő neki nem tetszett e beszéd.
„Oh, kérlek, hagyjatok itt engemet.
E hon, e föld, mely táplált, nevelt;
E föld takarja testemet.

Hol Kiskunságnak nyája legelész,
Enyelgve játszik tündér délibáb,

Ott porladozzam, hol a kis kereszt
Őrzi anyámnak áldott, szent porát."

... „Ebeknek szórják megtört csontjaid.
— Válaszoló a szép angyal-sereg —
Nem, nem. Tenéked jönnöd kell velünk,
E gyáva földön hagyni Téged nem lehet!

Lásd, a nap is, mely nyugodni szállt,
Ha itt maradsz, nem virad fel soha.
Hangozni nem fog kedves madarad;
A csattogányuak édes, bús dala.

Hazadra sem fog jönni fény sugar,
Borítani fogja éjsötét lepel,
Pedig népednek élni, s így neked
Velünk okvetlen szállni, jönni kell!

És elvivek; éppen reggel vala,
Midőn a messze mennybe érenek.
Őrült a nap, rózsákkal hintve be
A tengert, völgyet, rónát, bérceket.

Őrült a nap, örült fűszál, virág,
Öröm-danától zengett a liget.
Csak, mert porával nem takarható,
A lelketlen föld sirt és könnyezett.

Közgazdaság.

Néhány szó a sertésenyésztés köréből.

Hazánk, mezőgazdasági viszonyait tekintve, a sertésenyésztésre kiválóan alkalmas, éghajlata, gabonatermelése és kereskedelmi viszonyai közepette.

E tenyésztés úgy a kis-, valamint a nagybirtokosok üzemenél jövedelmezőnek bizonyult be.

Itt nincsen ugyan sok haszon, de azért mégis kifizeti magát, mivel sok takarmányt a sertés nem igényel, s ugyászólva majdnem mindenféle gazdasági hulladékkal megelégszik; de megbecsülendő a sertés gyors kifejlődése, korai tenyészkepessege és szaporasága, továbbá gyors hizékonyasága miatt is.

A sertésenyésztésre meleg, lapályos, részben posványos legelő kedvező, az ilyen helyek a tenyésztésre legalkalmasabbak, p. o. nálunk az Alföld némely része.

A sertésnél a párzási ösztön korán kifejlődik, s így a párosítás elég korán is eszakilendő.

Rossz tulajdonságai a sertéseknek, hogy vad természetűek különösen a kanok; ezért ezeket 4 évnél tovább nem is igen tartják.

Nálunk legajánlatosabb a tenyésztésre az ugynevezett fehér, kondor szőrű mangalicza; ez igen gyorsan hizik s így rövid idő alatt kielégíti a magyar ember szalonnaigényeit; ez azonban zsir-sertés lévén, nem olyan nagy testű, mint az angol hus-sertések, s a szaporulatjuk is kevesebb; mindazonáltal, tekintve gyors hizékonyaságukat, majdnem minden nagyobb tenyésztésnél a mangalicza-fajtákkal találkozunk.

A sertések párosításánál ügyelni kell arra, hogy milyen állatokat használunk a tenyésztésre; legyen rajtuk határozottan észlelhető a fajta jellege, birjanak átörökítéssel.

A jó kan küleme legyen a következő:

Széles mell, kissé hajlott derék, széles agyék és hátgerincz, tömör test, rövid, vastag nyak, izmos végtagok, könnyű mozgás, villogó szemek, finom szőr, s élénk vérmérséklet, mutasson hajlamot a párzásra.

A jó sertésektől megkívántatik: Legyen hizékony, mely legkevesebb eleséggel is be-

éri, aránylag azon él és gyarapodik; az ilyen sertés nem kényes, jó étvágygyal bír s csak ritka esetben nevel beteges malaczkot; széles homlok, rövid, vastag orr, rövid láb, hosszú gerincz, mély, négy szeglet felé közeledő állás, göndör szőrrel benőtt test, lecsüngő, vastag, széles, szőrös fül a hizékony sertésnél jellegző.

A sertés nyári tartásához jó és lelkiismeretes kanász kívántatik, ki a csürhét ne csak őrizze, hanem gondozza is; őrzés alatt értem, hogy el ne lopják és el ne maradjon; gondozás alatt pedig, hogy váltakozva hajtsa fűre, ugarrá és tarlóra, s napjában legalább négyszer hajtsa vízre.

A sertés természeténél fogva sok vizet kíván; ezért a tenyésztő, ha mást nem, legalább a kut körül iparkodjék egy kis tavat ásatni, hová meleg időben állatai befekessenek.

A jó kondás sertéseit gyeplegeltetésre szoktatja, de úgy, hogy ezek ne turjanak.

Durva bánásmód mindenestre megtiltandó, p. o. ostorozás, kutyák általi kergetés stb.

Ősszel, mielőtt kaut eresztünk a csürhék közé, szükséges mindennek előtt az egész sertésnyáját kiválogatni; hibás, kevés tejű és egyéb rossz tulajdonsággal bíró kockát okvetlen ki kell mustrálni, úgy szintén a hibás kaut is, mert ellenkezőleg csak a nyáját rontjuk s a gazdaság jövedelmét kevesbitjük.

A kanok rend szerint 6—8 hétig maradnak a kockák között; ez elég idő arra, hogy a bugási (párzási) ösztön kifejlődjön minden kockánál.

Hogyha a kocza 6 hetes hasas, a jó idő és kijárára tekintet nélkül, zsákból etetendő, mivel két hónapos korában a kocza ellenkezőleg könnyen elvetél.

Fiadzás előtt 3—4 héttel és a szoptatási idő alatt 5 hétig lehet 1—2 liter eleséggel többet adni a kockának, de azért a kijárástól nem kell elszoktatni.

Az eleség száraz helyen, a tengeri csövestől adandó és pedig nem mindjárt, amidőn az ólból kieresztetnek, hanem később, miután egy kevés ideig kiszaladgálták magukat, ellenkező esetben az ólból igen hamar szorongva jönnek ki, minek következménye a gyakori elvetelés lenne.

A fiadzás előtt az ólakat ki kell tisztogatni és kijavítani, s ha szükséges, az ólak körül még árkokat is húzogatni, hogy a szükségtelen viz lefolyhasson.

Bármily hideg idő is legyen, a malaczkot kockákat mindennap kell a szabadban járattani. Különösen éjjel kell a kondásnak a fiadzásra ügyelni, mert legnagyobb része a kockának éjjel szokott fiadzani.

A fiadzásnál még ügyelni kell arra is, hogy az eldöglött malaczkok a kocza alatt ne maradjanak, nehogy azokat a kocza meggye és később eleven malaczkaira is étvágyat kapjon.

A nedves, hideg idő a malaczkokra általában léven, a ketreczekben az alom gyakran felujtandó.

Az első időszakban minden 100 darab ko-

czára 3—3¹/₂ hl. kukoricza számítandó; ha a malaczkok azonban már jól esznek, elég 100 drbra 2¹/₄ hl. török-buza s 2 mm. répa eleségül.

A malaczkokat 14 napos koruktól fogva meg lehet szoktatni már az árpa-etetésre, lehet azonban kukoriczát is adni nekik, 4 hetes koruktól kezdve azonban lehet teljesen kukoricza-etetésre áttérni.

A kockákat, bármily hideg idő is legyen, naponta legalább kétszer meg kell járattani a friss levegőn; haza jöve nem kell mindjárt a malaczkokat hozzá engedni, legalább egy jó negyed óráig; verőfényes napokon a malaczkokat is ki kell bocsátani, különösen a déli órákban.

Öt hetes korukban a malaczkok folyvást künn etethetők, de csak fedett helyen.

A malaczkoknak 6 hetes koruktól kezdve, minden 100 drbra 36 litert számítva, folyvást emelve 90—100 literig, amely adagot egész tarló-szabadulásig meg kell tartani; az így felnevelt malaczkok 8—10 hetes korukban elválasztatnak, az elválasztás felé azonban a szemes eleséget emelni kell, még pedig 100 drbra 90—100 literig; míg viszont a kockák adagját kevesbiteni kell, nehogy a tej meggyűlése bajt okozzon nekik.

Amint a legelő gyarapodik, aszerint kell a szemes és gyök-növényekből álló takarmányt kevesbiteni, hogy amire a jó legelő beáll, az egész megszüntethető legyen.

Gondos utánjárás mellett eléri a tenyésztő gazda azt, hogy jövedelme nagyobb részét a sertés-állománya okszerű tenyésztésével fokozza; mindazonáltal el kell követni mindent, nagy szorgalom és utánjárással meg kell küzdeni a ragadós betegségekkel, hogy e fontos tenyésztési ág végképpen meg ne semmisüljön.

Versényi Károly.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A forgalom és különösen a heremagbéli a lefolyt héten rendkívüli nagy mérveket öltött, ami pedig főképpen a m. kir. földmívelési minisztériumnak az 1984. évi. sz. a. e napokban megjelent rendeletére vezethető vissza. Azon intézkedést, hogy amerikai heremagvakat beplombozni tilos, megelégedéssel fogják termelőink üdvözölni, amennyiben ezentul nem fognak abba a helyzetbe jutni, hogy heremagvakat el kelljen kótyavetyélni, amint ez az utóbbi két évben történt.

Vörös lóhere. Mindenféle minőségű árunak erős kereslete van és már is ár-emelkedést jelenthetni. Az európai eredetű magvaknak emelkedő árai nem folynak be az amerikai áru olcsóbb árfolyamaira, az amerikai áru folyton és változatlanul alacsony ár mellett marad.

Luczerna. Ennek is igen erős kelete van, azonban csakis megbízható eredetű árura vetnek ügyet.

Büköny szintén jó kereslet tárgyat képezi, árfolyama kissé emelkedett.

Takarmányrépa. Az igen erős kereslet nagy igényeket támaszt a minőség tekintetében, amelyeket néhány fajtából már csak nagynehezen lehet kielégíteni. Minden jel arra mutat, hogy még mielőtt elérkezik az idény vége, szolid, megbízható áru egy fajtából sem lesz már kapható.

Jegyzések nyersárúkért 100 kilónként Budapesten:

Vörös lóhere uj	40—47	frt.
„ „ mult évi	36—40	„

A NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdája rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalat-
 tal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

Jelszava: **Csekély haszon mellett nagy forgalom.**

A főtéren levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papir,
 irkák, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, **rajzeszközök**, festé-
 kek, ecsetek, rajztáblák, rajztömbök, törlogummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kicsinyben és jutá-
 nyos árak mellett szerezhetők be.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s azokat gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben
 szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések**
 közlésére kiválóan alkalmas.

Aki tehát olvasón s biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Előre bátorkodom a birtokos uraknak szíves tudomásukra hozni, hogy **valódi javított** Wermorel peronoszpóra-
 permetezőim már utban vannak, ezekből a múlt évben is közel 40 drbot adtam el és aki csak tehette, még utána ren-
 delt; ez biztosítást nyújt, hogy ezek a legjobbak. Az idén érkezendők között még az a javítás is van, hogy folyadék-
 tartójuk oly kemény ércből készül, mely képes a kékkő-oldat pusztításának ellent állani. **Legkönnyebben szétszedhető**,
 bárki által igazítható és összeállítható. **Teljes jótállás** mellett árusítom el 12 és 14 frton. Ezek felől Deák Tamás
 ur, Budapest székesfőváros szőlő- és gyümölcsgazdasági intézője, úgy nyilatkozik, hogy ez idő szerint a legjobbak.
 Ugy a minta permetező, mint a nyilatkozat nálam már is megtekinthető. Kékkő **legerősebb**, legolcsóbb napi áron,
 nálam mindig kapható. Nemes aczélből készült **kaszáimat** jótállás mellett jó előre szintén ajánlom.



Bethlen-utczában

3 szoba, konyha, pincze, disznó-ól, tyukketrecz, és fás ka-
 marával ellátva **kiadó.**

Bővebben értekezhetni **Bisztritsány Lajosnál.**

A leghiresebb gőzmalmi liszteket leszállított áron ajánlom.

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztritsány**
Lajos urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

ROMAN és PORTLAND CZEMENTET

küldtünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi
 beocsini gyártmányokból legolcsóbban szállít bármekkora mennyiséget.

1845 9-52

Tisztelettel
BEOCSINI CZEMENT UNIÓ.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről
 szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz ha-
 lakat** jutányosan ajánlok.

Egy 13-14 éves **tanulónak** elfogadtatik.

Bisztritsány Lajos.

Friss székely turó és kaskavál mindig kapható.

Stearin gyertya egy csomag 35 krajczár.

Kifűző jó ízű cuka-kávé kilója 1-60, 2-210.